

ยาเหลือใช้...ภัยที่ไม่ควรมองข้าม

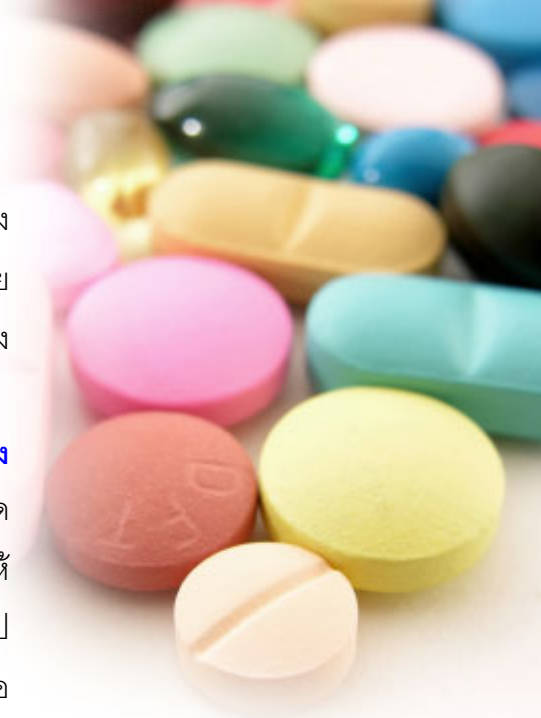
สวัสดีค่ะ คุณผู้ฟัง พบกับดิฉันเป็นประจำในรายการ.....วันนี้มีสาระดี ๆ มาฝากเช่นเคยค่ะ หัวข้อที่เราจะมาพูดคุยกัน คือ เรื่อง “ **ยาเหลือใช้...ภัยที่ไม่ควรมองข้าม** ” ยาเหลือใช้ นับเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อทั้งงบประมาณภาครัฐ และสุขภาพของคนไทย หลายท่านอาจสงสัยว่า ยาเหลือใช้ คืออะไร ? ยาเหลือใช้มาจากไหน ? ยาที่เรากำลังรับประทานอยู่เป็นยาเหลือใช้หรือไม่ ? และยาเหลือใช้ มีอันตรายอย่างไร ? โดยการสนับสนุนข้อมูลจากกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข ค่ะ

ยาเหลือใช้ คือ ยาที่ไม่ได้ใช้แล้ว ซึ่ง**ยาเหลือใช้**อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เป็นเพราะแพทย์เปลี่ยนยา ผู้ป่วยไม่ยอมรับประทานยาตามแพทย์สั่งหรือรับประทานยาไม่สม่ำเสมอ ได้ยามาจากหลายโรงพยาบาลแล้วใช้ไม่ถูก เป็นยาที่รักษาอาการเดียวกันเลยไม่ได้ใช้ หยุดใช้ยาเพราะหายดีแล้ว หยุดใช้ยาเพราะเกิดอาการข้างเคียง ปรับลดขนาดยาตนเอง หรือเป็นยาที่เหลืออยู่หลังจากผู้ป่วยเสียชีวิต เป็นต้น

คุณผู้ฟังคะ การมียาเหลือใช้ในบ้านต้องเก็บรักษาอย่างถูกวิธี เมื่อจะนำมาใช้ในครั้งต่อไป ควรตรวจสอบสภาพยา เช่น มีสีหรือกลิ่นเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อ่านฉลากยาอย่างระมัดระวัง และที่สำคัญ

ต้องดูวันหมดอายุยาที่ข้างกล่อง ข้างขวด หรือบนแผงยา ด้วยนะค่ะ หากไม่มีวันหมดอายุระบุไว้และยายังอยู่ในสภาพดี ก็ให้ดูจากวันที่ได้รับยานั้นมา หากได้รับเกินกว่า 6 เดือน - 1 ปี ก็ไม่ควรใช้ค่ะ ถ้าไม่แน่ใจขอให้ปรึกษาเภสัชกรเพื่อความปลอดภัย ในทางกลับกันถ้าเก็บยาเหลือใช้ในบ้านไม่ถูกวิธี จะเป็นความเสี่ยงใกล้ตัว ยาที่มีคุณอนันต์ก็อาจทำให้เกิดโทษมหันต์ได้ โดยเฉพาะถ้ามีเด็กเล็กในบ้าน เด็กอาจหยิบยานั้นใส่ปากโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตัวท่านเองอาจได้รับยาเหลือใช้ที่หมดอายุแล้ว

คุณผู้ฟังคะ เพื่อเป็นการลดปัญหาหาซื้อยากจากการใช้ยาอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่จะลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของคนไทย ดิฉันมีข้อเสนอแนะถึง **วิธีการทำอะไรไม่ให้มียาเหลือใช้ในบ้าน** ซึ่งทำได้ง่ายๆ ดังนี้

✔ **อ่านฉลากให้ถี่ถ้วนก่อนใช้ยา ปฏิบัติตามข้อบ่งใช้อย่างเคร่งครัด** เช่น ใช้อย่างไร ใช้ต่อเนื่องจนยาหมดหรือไม่ ใช้นานเท่าใด ยาบางชนิด เช่น ยาปฏิชีวนะต้องรับประทานติดต่อกันจนหมดเพื่อให้ได้ผลในการรักษา หรือยาหยอดตา เมื่อเปิดใช้แล้วเกิน 1 เดือน ให้ทิ้งไป เป็นต้น หากคุณผู้ฟังปฏิบัติตามข้อบ่งใช้บนฉลาก จะช่วยลดยาเหลือใช้ได้

✔ **นำยาที่เหลืออยู่ไปพบแพทย์ตามนัด** หากท่านมีโรคประจำตัว หรือโรคที่ต้องใช้ยาต่อเนื่อง และต้องไปพบแพทย์ตามนัด อย่าลืมนำยาที่เหลืออยู่ไปด้วยทุกครั้ง เพื่อให้แพทย์ทราบถึงจำนวนยาที่เหลืออยู่ และสั่งจ่ายยาตามจำนวนที่หักยาเดิมให้พอถึงวันนัดครั้งต่อไป แทนที่จะสั่งยาตามจำนวนวันซึ่งทำให้มียาเดิมเหลือค้างอยู่จำนวนหนึ่ง

✔ **ไม่ควรซื้อยาบรรเทาอาการครั้งละมาก ๆ** เช่น ยาลดไข้ ปวดศีรษะ แก้หวัด หลังจากหายแล้ว ถ้ามียาเหลืออยู่ ก็จะกลายเป็นยาเหลือใช้

พูดคุยกันถึงตรงนี้ เชื่อว่าคงมีคุณผู้ฟังบางท่านกำลังสำรวจยาเหลือใช้ในบ้านกันอยู่ ใ้โอใจเจอยาเหลือใช้เพียบเลย อย่าเพิ่งตกใจค่ะ หากท่านมี **ยาเหลือใช้ในบ้าน จัดการได้ไม่ยาก** นะคะ โดย

✔ **ใช้ยาเก่าก่อนยาใหม่** ในกรณีที่มียาเหลือใช้จำนวนมาก และเราจำเป็นต้องรับประทานยานั้นอยู่ สิ่งที่ดีควรทำก็คือสำรวจวันหมดอายุของยาที่มีทั้งหมดและรับประทานยาที่ใกล้หมดอายุก่อน

✔ **กำจัดยาเหลือใช้อย่างถูกวิธี** ในกรณีที่ยาเหลือใช้นั้นเสื่อมสภาพหรือหมดอายุ ขอให้ทำลายก่อนทิ้งเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เก็บยานั้นไปใช้ต่อ เช่น ถ้าเป็นยาเม็ดให้ทุบทำลายและเติมน้ำเล็กน้อย หรือถ้ามียาน้ำที่หมดอายุให้เทผสมลงไป ยาครีมหรือขี้ผึ้งให้บีบออกจากหลอด จากนั้นนำกากโบซา ขี้ผึ้ง เศษผัก หรือเปลือกผลไม้ผสมลงไปในถุงเดียวกัน ปิดปากถุงให้สนิทก่อนจะทิ้งลงถังขยะต่อไป

ปรึกษายากับเภสัชกร/แพทย์ ในกรณีที่ยาเหลือใช้ยังไม่หมดอายุ และไม่มีควมจำเป็นกับเราอีกแล้วนั้น ให้ปรึกษากับเภสัชกรหรือแพทย์ เพื่อนำยาเหล่านั้นไปมอบให้แก่ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องใช้ยา แต่ขาดแคลนกำลังทรัพย์ได้ซึ่งถือเป็นการทำบุญอีกทางหนึ่งด้วย

อย่างไรก็ตาม อย่าได้ทำบุญโดยการนำยาเหลือใช้ในบ้านไปให้กับเพื่อน คนรู้จัก หรือญาติที่มีประวัติเจ็บป่วยคล้ายกัน เพราะการแบ่งยาให้กับผู้ที่มีอาการคล้ายกันเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากผู้ป่วยอาจไม่ทราบว่าอาการดังกล่าวจะเป็นอาการแสดงของโรคเดียวกันหรือไม่ ขนาดยาที่รับประทานก็อาจไม่เท่ากัน และอาจเกิดการแพ้ยาได้อีกด้วย

ต้นนาดำตอบ ปลอดกังบริโหด โทร. สายดำน อง. 1556